

Shakespeare

 COLECȚIA
BILINGVĂ

Îmblânzirea scorpiei Taming of the Shrew

Traducere din engleză,
introducere și note

Dan Amedeu Lăzărescu

Induction

Scene 1

//Before an alehouse on a heath.

Enter hostess and Sly.//

SLY: I'll pheeze you, in faith.

HOSTESS: A pair of stocks, you rogue!

SLY: Ye are a baggage: the Slys are no rogues; look in the chronicles; we came in with Richard Conqueror. Therefore paucas pallabris; let the world slide: sessa!

HOSTESS: You will not pay for the glasses you have burst?

SLY: No, not a denier. Go by, Jeronimy: go to thy cold bed, and warm thee.

HOSTESS: I know my remedy; I must go fetch the third-borough.

//Exit.//

SLY: Third, or fourth, or fifth borough, I'll answer him by law: I'll not budge an inch, boy: let him come, and kindly.

//Falls asleep.

Horns winded. Enter a Lord, from hunting, with his train.//

LORD: Huntsman, I charge thee, tender well my hounds:
+ Brach Merriman, the poor cur is emboss'd;
And couple Clowder with the deep-mouth'd
brach.

Prologul

Scena 1

//Înainte a unei cârciumi, cu mese afară, pe o câmpie.

Întră hangița și Christophero Sly.//

SLY: Ce-am să te scarmăn, pe cinstea mea...

HANGIȚA: Am să te pun în butuci, ticălosule!

SLY: Ce pungășoacă! Minți! Neam de neamul nostru n-a fost ticălos. N-ai decât să te uiți în cronici: neamul nostru a venit în țara asta împreună cu Richard Cuceritorul! Așa că, *paucas pallabris*. Lasă lumea să se-învârtă: *sessa!*

HANGIȚA: Prin urmare, nu vrei să-mi plătești paharele pe care mi le-ai spart?

SLY: Eu? N-am să-ți dau nicio lețcaie! Mergi cu bine, Ieronime, du-te în patul tău prea rece și-încălzește-l până-ți trece.

HANGIȚA: Am eu leac pentru tine: mă duc să-l chem pe al treilea armaș!

SLY: Du-te să-l chemi și pe al treilea, și pe al patrulea, și pe al cincilea... Am să le fac față așa cum scrie la pravilă. Nu mișc de-aici nicio palmă de pământ! N-au decât să poftească! Le voi răspunde cum se cuvine.

//Se întinde la pământ și adoarme.

Se aud sunând, prelung, cornuri de vânătoare.

Întră un lord venind de la vânătoare, întovărașit de vânători și de slujitori.//

LORDUL (unui vânător):

Ai grijă de copoi mei, te rog.
Sărmanul Merriman e ostenit.
Să-l legi pe Clowder cu copoiul sur.
Băiete, n-ai văzut cum s-a purtat

Saw'st thou not, boy, how Silver made it good
At the hedge-corner, in the coldest fault?
I would not lose the dog for twenty pound.

FIRST HUNTSMAN:

Why, Belman is as good as he, my lord;
He cried upon it at the merest loss
And twice to-day pick'd out the dullest scent:
Trust me, I take him for the better dog.

LORD:

Thou art a fool: if Echo were as fleet,
I would esteem him worth a dozen such,
But sup them well and look unto them all:
To-morrow I intend to hunt again.

FIRST HUNTSMAN:

I will, my lord.

LORD:

What's here? one dead, or drunk? See, doth
he breathe?

SECOND HUNTSMAN:

He breathes, my lord.
Were he not warm'd with ale,
This were a bed but cold to sleep so soundly.

LORD:

A monstrous beast! how like a swine he lies!
Grim death, how foul and loathsome is thine
image!
Sirs, I will practise on this drunken man.
What think you, if he were convey'd to bed,
Wrapp'd in sweet clothes, rings put upon his
fingers,
A most delicious banquet by his bed,
And brave attendants near him when he
wakes,
Would not the beggar then forget himself?

FIRST HUNTSMAN:

Believe me, lord, I think he cannot choose.

De bine Silver, când deodată cerbul
S-a-întors pe altă cale? Nu l-aș da
Pe-acest copoi, pe douăzeci de lire.

ÎNȚĂIUL VÂNĂTOR:

Și Belman e la fel de bun ca Silver...
L-ați auzit lătrând, când am pierdut
Deodată urma cerbului? Îndată
A regăsit-o, chiar în două rânduri.
Mă credeți că e mult mai bun ca Silver?
LORDUL: Vorbești prostii! De-ar fi la fel de iute
Și Echo-ar fi de douăsprezece ori
Mai bună decât toți. Ai grijă acum
Să-și aibă toți mâncare îndestulă
Și îngrijește-i cât mai bine poți,
Căci mâine iar pornim la vânătoare —

ÎNȚĂIUL VÂNĂTOR:

My lord, voi face tot ce se cuvine.

LORDUL (*il vede pe Sly*):

Dar ce-i aici? E mort? Sau s-a-îmbătat?
Vedeți de mai răsuflă.

AL DOILEA VÂNĂTOR (*după ce l-a cercetat pe Sly*):

Mai răsuflă,
My lord. Noroc că la-încălzit rachiul,
Căci doarme dus și e pământul rece.

LORDUL:

Ce dobitoc! Cum zace ca un porc!
Urâtă ți-e icoana, tristă moarte!
Ce-ar fi, prieteni, să ne batem joc
De-acel ce doarme aici cu-atâta foc?
Să-l ducem la conac, și să-l culcăm
În patul cel mai bun. Să-l îmbrăcăm
În haine scumpe, cu inele-în deget,
Și să-l servim cu proaspete merinde.
Când s-o scula, să fie-înconjurat
De slujitori. Eu cred, neapărat,
Că bietul cerșetor, la deșteptare,
S-o crede-un om de vază, de neam mare.

ÎNȚĂIUL VÂNĂTOR:

Într-adevăr, my lord, așa va crede...

SECOND HUNTSMAN:

It would seem strange unto him when he waked.

LORD:

Even as a flattering dream or worthless fancy.
Then take him up and manage well the jest:
Carry him gently to my fairest chamber
And hang it round with all my wanton pictures:
Balm his foul head in warm distilled waters
And burn sweet wood to make the lodging sweet:
Procure me music ready when he wakes,
To make a dulcet and a heavenly sound;
And if he chance to speak, be ready straight
And with a low submissive reverence
Say 'What is it your honour will command?'
Let one attend him with a silver basin
Full of rose-water and bestrew'd with flowers;
Another bear the ewer, the third a diaper,
And say 'Will 't please your lordship cool your hands?'
Some one be ready with a costly suit
And ask him what apparel he will wear;
Another tell him of his hounds and horse,
And that his lady mourns at his disease:
Persuade him that he hath been lunatic;
+ And when he says he is, say that he dreams,
For he is nothing but a mighty lord.
This do and do it kindly, gentle sirs:

AL DOILEA VÂNĂTOR:

LORDUL:

Oricum ar fi, i s-o părea ciudat.
Precum un vis măgulitor, sau poate
O amăgire fără prețuire.
Hai, ridicăți-l. Gluma se cuvine
S-o pregătim cu grijă, cât mai bine.
Să-l duceți la conac, în încăperea
Cea mai frumoasă. Puneți pe pereți
Tablourile cele mai măiestre.
Spălați-i bine capul cu miresme
Îmbătătoare. Ardeți prin odaie
Doar lemne-înmiresmate, să miroasă
Îmbătător. Să pregătiți din vreme
Destoinici cântăreți, când s-o trezi
Să-i cante melodii amăgitoare.
De-îndată ce va-începe să vorbească,
Să i se spună-atuncea, cuviincios:
„Ce poruncește Înălțimea Voastră?
Să-i ducă-îndată unul dintre voi
Un scump lighean de-argint, umplut cu apă
De trandafiri, și-împodobit cu flori.
Un altul să-i aducă un ibric
Umplut cu multă apă parfumată,
Și un ștergar subțire, de mătase,
Spunându-i: „Poate Înălțimea Voastră
Ar vrea să-și spele mâinile acuma?”.
Ca să împingem mai departe gluma
Să-i pregătiți veșminte minunate.
Să-l întrebați cum vrea să se îmbrace.
Să-i pomenească altul despre căinii
Și despre caii lui. Și să-i mai spună
Că doamnă, soața lui, se tânguiește
De când în pat, de-atâta timp, tânjește.
Încredințați-l c-ar fi fost smintit,
Iar dacă-ar vrea să spună cine este,
Să-i spuneți că visează, că-i lunatic,
Și că-i un lord puternic și temut.
Să vă purtați cuviincios, prieteni,

It will be pastime passing excellent,
If it be husbanded with modesty.

FIRST HUNTSMAN:

My lord, I warrant you we will play our part,
As he shall think by our true diligence
He is no less than what we say he is.

LORD: Take him up gently and to bed with him;
And each one to his office when he wakes.

//Some bear out Sly.

A trumpet sounds.//

Sirrah, go see what trumpet 'tis that sounds:

//Exit Servingman.//

Belike, some noble gentleman that means,
Travelling some journey, to repose him here.

//Re-enter Servingman.//

How now! who is it?

SERVINGMAN: An 't please your honour, players
That offer service to your lordship.

LORD: Bid them come near.
//Enter Players.//

Now, fellows, you are welcome.

PLAYERS: We thank your honour.

LORD: Do you intend to stay with me to-night?

A PLAYER: So please your lordship to accept our duty.

LORD: With all my heart. This fellow I remember
Since once he play'd a farmer's eldest son:
'Twas where you woo'd the gentlewoman so
well:

I have forgot your name; but, sure, that part
Was aptly fitted and naturally perform'd.

A PLAYER: I think 'twas Soto that your honour means.

LORD: 'Tis very true: thou didst it excellent.

Well, you are come to me in happy time;
The rather for I have some sport in hand
Wherein your cunning can assist me much.

Și vom petrece astfel de minune,
De fiecare știe ce-i va spune.

ÎNȚĂIUL VÂNĂTOR:

Chezășuiesc, my lord, că ne-om purta
Așa cum se cuvine, ca să-l facem
Să creadă că-i așa cum spunem noi.

LORDUL: Să-l luați încet și duceți-l la pat.
Știți fiecare rolul de jucat.

//Mai mulți vânători și slujitori îl ridică pe Sly. Trâmbiță!//
Aș vrea să aflu cine trâmbițează.

//Iese un slujitor//

E poate-un nobil gentleman. Vânează
Sau e-în călătorie și dorește
Să vadă dacă-aici se odihnește.

//Se înapoiază slujitorul//

Ei? Cine este?

SLUJITORUL: Sunt actori, my lord,
Pornesc să joace piese prin orașe
Și-ar vrea aici, la han, să se-odihnească.

LORDUL: Poftește-i, aș voi să mă cunoască.
//Slujitorul iese și se-înapoiază îndată cu actorii//

ACTORII: Flăcăilor, să fiți bineveniți!

Vă mulțumim de cinstea ce ne-o faceți.

LORDUL: Voiți să stați la mine-în noaptea-aceasta?

ACTORII: Cum poruncește Înălțimea Voastră!

LORDUL: Eu vă poftesc din inimă. Îmi pare

Că-acest flăcău juca odinioară

Un rol în care trebuia să-l facă

Pe fiul cel mare, mi se pare

Al unui liber și bogat țaran.

Făceai și curte unei domnișoare.

Chiar dacă numele și l-am uitat,

Îmi amintesc ce bine ai jucat.

UN ACTOR: De Soto este vorba, cred, my lord.

LORDUL: Adevărat. Jucai nespuse de bine.

Socot că ați venit la timp la mine,

Am pus la cale-o mare desfătare

Și de-ajutor îmi sunteți fiecare.

There is a lord will hear you play to-night:
But I am doubtful of your modesties;
Lest over-eyeing of his odd behaviour, —
For yet his honour never heard a play —
You break into some merry passion
And so offend him; for I tell you, sirs,
If you should smile he grows impatient.

A PLAYER: Fear not, my lord: we can contain ourselves,
Were he the veriest antic in the world.

LORD: Go, sirrah, take them to the buttery,
And give them friendly welcome every one:
Let them want nothing that my house
affords.

//Exit one with the Players.//

Sirrah, go you to Barthol'mew my page,
And see him dress'd in all suits like a lady:
That done, conduct him to the drunkard's
chamber;
And call him 'madam,' do him obeisance.
Tell him from me, as he will win my love,
He bear himself with honourable action,
Such as he hath observed in noble ladies
Unto their lords, by them accomplished:
Such duty to the drunkard let him do
With soft low tongue and lowly courtesy,
And say 'What is 't your honour will
command,
Wherein your lady and your humble wife
May show her duty and make known her
love?'
And then with kind embracements,
tempting kisses,
And with declining head into his bosom,
Bid him shed tears, as being overjoy'd
To see her noble lord restored to health,
Who for this seven years hath esteemed him
No better than a poor and loathsome beggar:
And if the boy have not a woman's gift

Un nobil cred că-ar vrea să vă asculte
În seara-aceasta. Nu prea știe multe
Și n-a văzut nicicând o comedie.
Mă tem să nu-l primiți cu veselie
Și astfel să-l jigniți. De veți zâmbi
Fără-îndoială că se va mâhni.

UN ACTOR: Nu vă-îndoiiți, my lord: vom fi serioși,
Chiar dacă-o fi prinț printre caraghioși.

LORDUL (unui slujitor):

Flăcăule, du-i în sufragerie
Și să-i primiți cu mare curtenie.
Aș vrea nimic să nu le mai lipsească.

//Unul dintre slujitori iese cu actorii.//

(altui slujitor):

Te du și să le spui să mi-l găsească
Pe pajul meu, știi, pe Bartolomeu,
Și pajului îi spune că-l rog eu
Să se gătească-așa ca o femeie:
Să-și radă și puținele tuleie
Din barbă. Și să-l duceți în iatac,
Să stea în preajma bietului sărac.
Le spune slujitorilor să-i zică:
„My Lady“. Spune-i să nu-i fie frică
Și să se poarte astfel precum știe:
Cum știe să se poarte o soție
A unui lord, cu bietul bețivan.
Cu multă curtenie, diafan.
Să-i spună: „Ce doriți să porunciți
Soției voastre, dacă-o mai iubiți?“
Și cu iubire să-l îmbrățișeze,
Făcându-l la ispite să viseze.
Apoi, plângând, să-și plece capu-în sân,
Descoperind că scumpul ei stăpân
S-a lecuit acum, de șapte ani,
De când s-a socotit printre sărmani,
Ajuns, spunând cu scârbă, tuturor,
Că nu-i decât un josnic cerșetor.
De n-are însușirea femeiască

To rain a shower of commanded tears,
An onion will do well for such a shift,
Which in a napkin being close convey'd
Shall in despite enforce a watery eye.

See this dispatch'd with all the haste thou
canst:

Anon I 'll give thee more instructions.

//Exit a Servingman.//

I know the boy will well usurp the grace,
Voice, gait and action of a gentlewoman:
I long to hear him call the drunkard
husband,

And how my men will stay themselves from
laughter

When they do homage to this simple
peasant.

I 'll in to counsel them; haply my presence
May well abate the over-merry spleen,
Which otherwise would grow into extremes.

//Exeunt.//

//Iese slujitorul.//

Să plângă — oricând și să se văicărească
Cu orice prilej, el să priceapă
Că de minune-l va sluji o ceapă
Ascunsă într-o năframă, ca să plângă.
Toți slujitorii vreau să mi se strângă
În camera bețivului. Atunci
Am să le dau și alte mici porunci.

Știu bine că va izbuti ușor
Să-și joace rolul-acesta-încântător
Purtându-se și glăsuind la fel
Cum face-o lady. Este subțirel
Și potrivit să-și joace rolul bine.
Îl și aud spunând: „Mi se cuvine,
My lord, iubite soț, să te slujesc
Așa cum știi de mult că este bine!“.
Iar ceilalți toți de răs se prăpădesc
Și totuși, cum le-am spus, se stăpânesc
Și se întrec să-i facă toți pe plac,
Orice-ar dori acest țaran sărac.
Mă duc ca să-i învăț cum să se poarte,
Cu gluma să nu meargă prea departe.

//Ies toți.//